

Mezinárodní kampaň Zachraňme nosorožce *Save the Rhinos International Campaign*

Jana Myslivečková, Kristína Tomášová

SUMMARY

The year 2006 was of extraordinary importance not only for rhinos in Dvůr Králové and other European zoos, but also for the wild ones. EAZA launched its 5th annual campaign Save the Rhinos. Its goal was to inform the public about the status of all rhino species, about their world-wide conservation, and to raise money for financing special projects of rhino conservation in the wild. As one of the most successful European breeding institutions and European white rhino breeding programme coordinator we paid extraordinary attention to Save the Rhino campaign and related activities for schoolchildren and general public. There were many education activities, multimedia presentation competitions, name the rhino contests for this year's rhino newborns, rhino days for children, Save the Rhino marches, art contests for students of arts, and renowned artists, and even an auction sale of their works to collect funds for the campaign later on, held throughout the year. We did our best and it paid off in the end. EAZA Annual Meeting in Madrid acknowledged our effort with the Gold Award for education activities and the Bronze Award for fundraising.

I. Mezinárodní kampaň Zachraňme nosorožce

Na výroční konferenci v anglickém Haith vyhlásila v září 2005 EAZA již pátou ochrannou kampaň Zachraňme nosorožce. Ke kampani se samozřejmě přihlásily české zoologické zahrady v rámci ÚSCZ. Kampaň si dala za cíl následující úkoly:

Zvýšit povědomí veřejnosti o nutnosti ochrany volně žijících nosorožců

Čtyřem z pěti druhů nosorožců hrozí nebezpečí vyhubení během příštích desetiletí. Zoologické zahrady mohou pomoci zvýšit zájem o tuto zvířata aktivitami

zaměřenými na nosorožce či spoluprací s médii, ať již tato zvířata přímo samy chovají, či nikoli.

Vzdělávat veřejnost v oblasti chovu nosorožců, jejich přirozeného chování a způsobu života

Téměř každý člověk zná nosorožce. Mállokdo ale dokáže rozzeznat jejich druhy, určit jejich biotop nebo ví o obtížné práci strážců rezervací a ochránců přírody.

Získávat finanční prostředky na podporu záchraných programů pro volně žijící nosorožce

Cílem bylo získání € 350 000. Z padesáti žádostí za celkových 2,6 mil. euro bylo vybráno třináct projektů, mezi které byly získané finanční prostředky rozděleny. Projekty byly zvoleny s ohledem na všech pět druhů nosorožců, rozdílné oblasti výskytu i na základě dalších aspektů.

II. Kampaň v ZOO Dvůr Králové

ZOO Dvůr Králové patřila k prvním deseti evropským zoo, které se k účasti v kampani přihlásily. Připravili jsme pro kampaň celou řadu akcí a aktivit, jejichž cílem bylo informovat návštěvníky zoo i širokou veřejnost o problematice ochrany nosorožců a zároveň získat finanční prostředky. Na webu zoo jsme pravidelně zveřejňovali informace o aktivitách zoo ve prospěch kampaně včetně podrobných podmínek vyhlašovaných soutěží.

První akcí bylo vyhlášení výtvarné soutěže Zachraňme nosorožce a soutěže o jména nosorožčích mláďat na tiskové konferenci 14. prosince 2005. Z došlých návrhů jmen jsme potom vybírali jména pro mláďata nosorožců černých. 18. března pokřtil fotograf Jan Soudek samičku jménem Maisha a 29. dubna pokřtil zpěvák Ivan Hlas samečka Jamieho. Autoři vítězných jmen dostali dárkově předměty zoo, RNDr. Petr Ryhář, autor jména Maisha, se křtít osobně zúčastnil.

Na jaře jsme společně s Klubem Natura gymnázia ve Dvoře Králové vyhlásili soutěž o vytvoření nejlepší multimediální prezentace na téma Zachraňme nosorožce.

Na první tiskové konferenci ke kampani v prosinci 2005 jsme zmínili ještě další projekt, tajně nazvaný Rhinoland. Přes veškeré dotazy novinářů jsme tenkrát neprozradili podrobnosti. Očekávali jsme totiž narození dvou mláďat nosorožců dvourohých a doufali, že obě chovatelské události dobře dopadnou, a na jaře budou ve výběžcích běhat dvě krásná mláďata plná života a energie. Lepší uvítání jara si žádná zoo na světě nemůže představit! Soustředili jsme svá přání a naděje, veškeré síly, chovatelský um i odborné znalosti, a podařilo se! 21. prosince 2005 se narodila samička a 2. ledna 2006 sameček nosorožce dvourohého.

Ale to ještě zdaleka nebylo všechno. Chtěli jsme, že ani při veškeré naší snaze zachránit poslední žijící nosorožce nebudeme sami příliš úspěšní, že potřebujeme pomoc někoho, kdo ovlivňuje názory ostatních, jejich vidění světa. Proto jsme obrátili na umělce – a je toto téma oslovilo. Projekt Rhinoland měl poslat samičku bojující o přežití nosorožců a byli jsme velmi rádi, že se na něm společně s ostatními zoo

renomování, tak mladí začínající umělci. Průběžně jim jejich výtvarných děl vyplnili všechny úkoly kampaně.

Jako první reagovala na naši výzvu Střední průmyslová škola kamenická a sochařská v Hořicích. Ohrožený svět nosorožců se stal tématem klauzurních prací druhého ročníku. Vzniklo osmnáct plastik nosorožců modelovaných studenty na základě inspirace, kterou získali přímo v ZOO Dvůr Králové. Anotace, která doprovázely tato díla, svědčily o hlubokém zájmu mladých umělců o osud vzácných zvířat prehistorického zjevu. Výstava modelů plastik byla zahájena vernisáž symbolicky první jarní den 21. března ve 14 hodin v Galerii Zdeňka Boriana v letohrádku zoo. Pět nejlepších plastik bylo nabídnuto k prodeji v internetové aukci.

Další uměleckou střední školou, která se připojila ke kampani Zachraňme nosorožce, byla Floristická škola Hradec Králové, která připravila realizaci unikátního projektu přímo v zoo pod názvem Vítání jara – studenti před návštěvníky zhotovovali proutěné modely nosorožců v životní velikost (ve dnech 18. a 25. března a 1. a 8. dubna). Zhotovili také přes sto modelů nosorožců různých barev a velikostí z kaširovaného papíru, které jsme nabízeli návštěvníkům nejen po všechny dny Vítání jara, ale i na dalších akcích v zoo.

Do kampaně jsme obdrželi díla i od renomovaných výtvarníků, ta byla také nabídnuta v internetové aukci na serveru Českého rozhlasu, na stránkách Českého rozhlasu Leonardo. Ve dnech 21. a 22. dubna jsme pořádali Pochod za nosorožce. První byl určen zejména školákům, ten druhý veřejnosti. Pochod vedl krásnou krajinou a byl dlouhý osm kilometrů. Na šesti stanovištích pracovníci útvary vzdělávání a marketingu seznamovali turisty bravou formou s problematikou ohrožení a ochrany nosorožců. Účastníci měli možnost si potéžkat nosorožčí laňkou či roh nebo porovnat kůži dvou druhů nosorožců s kůží slona.

Vyhlášení vítězných prací multimediální soutěže pro studenty středních škol proběhlo v zoo 16. června. Promítání pátých vítězných prací se konalo ve videosále, účastníky přivítala ředitelka zoo Dana Holečková. Kampaně představily Kristina Tomášová, Jana Myslivečková a Petra Bémová. Informace o průběhu hodnocení prezentací podala Jana Dohrnoková, která představila Klub Natur Gymnázia Dvůr Králové nad Labem. Akce byla zakončena projížďkou po safari.

17. června vyvrcholila kampaně v zoo Nosorožčím dnem. Ten byl zahájen u ostrova lemuru soutěžími pro děti o nosorožcích a hrálo se o drobné ceny, například sůlukovací balónek od hlavního sponzora Východočeské plynárenské, a. s. Návštěvníci také mohli ochutnat svačinky od Romy. Odpoledne u letohrádku zoo hrála africká hudba a tančily se africké tance v podání hudebníků B'Mbake & Mamadu. Zástupce Východočeské plynárenské, a. s., Ing. Luboš Falhour, předal RNDr. Kristině Tomášové finanční dar v hodnotě 50 000 Kč ve prospěch nosorožců. Následovalo vyhlášení vítězů výtvarné soutěže a předání cen.

Úspěšná byla také aukce nejhezčích výtvarných děl ve prospěch nosorožčí kampaně. Na závěr vystoupil pan Václav Chloupek s povídkám Jak jsem potkal nosorožce, Dne 29. a 30. července jsme uspořádali dvě Dopoledne s nosorožci. Návštěvníci mohli soutěžit o drobné ceny a dozvědět se spoustu zajímavostí o nosorožcích. A dne 2. září proběhlo pak ještě jedno Nosorožčí dopoledne. Děti se

o nosorožcích dozvěděly mnoho zajímavého, skládaly puzzle a luštily taženku křížovky, malovaly obrázky nosorožců a plnily spoustu dalších úkolů. Akce byla pořádána v rámci kampaně Zachraňme nosorožce a byla podpořena EU v rámci projektu Kapka 21. Naposled měli návštěvníci možnost zasoutěžit si s nosorožčí dne 3. září v rámci akce Rozloučení v přírodninami.

Stádo křídlových nosorožců vymodelovaných studenty Floristické školy.
A herd of paper-made rhinos made by students of Floristic collage.

Foto: J. Mešínková

Nečekaný úspěch kampaně

Na výroční konferenci ve španělském Madridu hodnotila EAZA výsledky celoroční kampaně Zachraňme nosorožce.

Hodnocení kampaně vyhlásil předseda evropského výboru specialistů pro nosorožce Nick Lindsay ze Zoologické společnosti Londýn 4. října 2006 na slavnostním plenárním zasedání EAZA. Obrovským potleskem byl přijat zejména výsledek společného úsilí o získání finančních prostředků pro nosorožce v přírodě, neboť 135 zoo, které se ke kampani připojily, společně získaly částku převyšující půl milionu Euro! Díky tomu může EAZA financovat nejen řináč vybraných projektů v přírodě, ale i několik dalších stejně kvalitních projektů, které nemohly být zahrnuty do původního plánu. Zároveň byly oceněny zoologické zahrady, které byly v získávání finančních prostředků nejúspěšnější.

Ocenění pro ZOO Dvůr Králové

ZOO Dvůr Králové byla oceněna za vzdělávací aktivity. Náš projekt Rhinoland byl vyhlášen jako **vítězný projekt** v kategorii zoologických zahrad chovajících nosorožce. Na druhém místě se umístila Zoo Chester z Velké Británie.

O ceny se ucházely i zoologické zahrady bez vlastních chovů nosorožců. Mezi nimi byla jako nejlepší oceněna německá zoo v Landau, druhé místo získala francouzská zoo v Amiens.

ZOO Dvůr Králové navíc získala **bronzový certifikát** za vybrané prostředky ve výši € 2 280. Po pražské zoo se stala druhou nejúspěšnější zoo v Unii českých a slovenských zoologických zahrad.

Podíl na úspěšném průběhu kampaně v ZOO Dvůr Králové mají partneři kampaně. Patří jim díky. Partneři byli: Východočeská plynárenská, a. s., Výbor bílých nosorožců Vrchlabí, město Vrchlabí, Klub Natura, Střední průmyslová škola kamenická a sochařská Hořice a Floristická škola Hradec Králové

Mediální záštitu nad kampaní převzal Český rozhlas. Poděkování náleží stanicím Leonardo, ČRo Hradec Králové a ČRo 2 – Praha.

Z výsledků kampaně i z ocenění vzdělávacího projektu jsme měli radost. Největším oceněním pro nás ale byl úspěšný odchov tří mláďat nosorožců dvourohých, která se v zoo tomto období narodila.

Výsledek ankety dětských výtvarných děl putoval ve prospěch kampaně Zachraňte nosorožce.

An auction sale of children's art works to collect funds for the campaign.

Foto: J. Myšlivočková